

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ TÜRK DİLİ
VE EDEBİYATI MEZUNLARI CEMİYETİ YAYINI. SAYI 2

Mecdut Mansuroğlu

ANADOLU TÜRKÇESİ (XIII. ASIR)
DEHHANİ ve MANZUMELERİ

İSTANBUL
Bürhaneddin Erenler Matbaası
1947

XIII. asır Anadolu Türk şairlerinden **Dehhanî** hakkında ilk malûmatı ve iki gazelini Fuad Köprülü vasıtasıyla öğrenmiş bulunuyorduk.¹ Yine Köprülü'nün bir yazısından² Ömer b. Mezid'in *Mecmû'at el-nezâ'ir*'inde³ şaire ait bir kaside ve dört gazel bulunduğunu öğrenmekle beraber, bu nazireler mecmuasının kaybolması sebebi ile, son zamana kadar bunların metnine sahip değildik. Mezkûr mecmuanın Kilisli Rif'at Bilge elinden çıkmış bir istinsahı Ankara Türk Dil Kurumu Kütüphanesinde mahfuzdur. Büyük ölçüde tek yapraklar üzerine yapılmış olan (yaprakların arkası boştur) ve dikkatli bir istinsah hissini veren bu suret 167 sahife olup (mürekkep ile gösterilen 169 sahife sayısı yanlıştır) esas nr. 6074, kayıt nr. 4857'dir. İşte bu suretin s.

¹ *Selçukiler devrinde Anadolu şairleri. Hoca Dehhanî* (Hayat I, 1, Ankara, 2 kânunuevvel 1926, s. 4—5. Bu yazıdaki iki manzumeden birincisi Eğirdirli Hacı Kemal'in *Câmi' el-nezâ'ir* yaprak 400 kenarında (mecmua hakkında bk. Fuad Köprülü, *Millî edebiyat cereyanının ilk mübeşşirleri ve divan-ı türki-i basit, XVI. asır şairlerinden Edirneli Nazmi'nin eseri*, İstanbul 1928, s. 61 not), diğeri Köprülü'nün hususi kütüphanesinde XIV. ve XV. asır şairlerinin eserlerini havl mecmuade (burada sıra ile nr. 6 ve nr. 7).

² *Selçukiler devri edebiyatı hakkında bazı notlar* (Hayat IV, 10°, Ankara, 15 teşrinisani 1928, s. 488).

³ Bu nazireler mecmuası hakkında malûmat için Ek. Fuad Köprülü, *Millî edebiyat cereyanının ilk mübeşşirleri ve divan-ı türki-i basit, XVI. asır şairlerinden Edirneli Nazmi'nin eseri*, 1st. 1928, s. 60 not.

3—4'te bahsi geçen kaside (nr. 1) ile müteakıp şu sa-
hifelerinde bahsedilen dört gazeli bulunur: 8 (nr. 2),
15 (nr. 3), 24 (nr. 4), 69 (nr. 5).¹

Dehhanî mahlası ile daha üç gazel de Üniversite
Küt. Rıza Paşa nr 1547 bir nazireler mecmuasında
yaprak 88 b (nr. 8), 135 b (nr. 9), 537 b (nr. 10)'de
vardır.² Bu manzumeleri dil ve eda bakımından Deh-
hanî'nin diğer manzumelerinden ayırmak güç olmak-
la beraber, mahlaslarının Dehhanî şeklinde olması bun-
ların bir başka şaire ait olduğunu düşündürebilir. An-
cak bilhassa bu devirde mahlasların vezne göre şeddeli
ve şeddesiz okunuşu çok görüldüğü gibi, bahis mevzuu
olan üç gazelde *Dehānî* lâfzının tevriyeli kullanıldığı
(mahlas ve *dehānî* „ağzı“) da hatırdan çıkarılmamalıdır
(bk. sıra ile beyit 7, 5, 6).

Dehhanî hakkında tarihi bilgimiz az olduğu gi-
bi, edebî hüviyetine dair vereceğimiz hükümleri de
elimizdeki 10 manzumesinden çıkarmak mecburiyeti
vardır:

Kendisi XIII. asrın ikinci yarısında Selçuklu sara-
yına intisap etmiş anlaşılan aslen Horasanlı bir şairdir
(kasidesinde, nr. 1, beyit 19, Horasan'a dönmek için
müsaade diler). Mahlasını belki de Amu-Derya havzasın-
da Dehhan-ı Şir (türkçe adı Döldül-A tlağ an)
mevkiine mensupluğu dolayısı ile almıştır.³ Anadolu

¹ Bu mecmuadaki manzumelerin basit bir neşri için bk. Mec-
dut Mansuroğlu, *En eski Anadolu türçesine ait bazı metinler*, İstan-
bul, 1 temmuz 1945, sayı 39, s. 4—5.

² Bu son mecmuadaki manzumelerin transliterasyonlu neşirleri
için bk. Mecdut Mansuroğlu, *Anadolu metinleri. XIII. asr, II. De-
hanî*, *Türkiyat Mecm.* VII—VIII, cüz 1, İstanbul 1942, s. 101—104;
nazireler mecmuası hakkında bk. ayn. esr. s. 102 not.

³ Bk. Zeki Velidî Togan, *Umumi Türk tarihine giriş. I.* (*En
eski devirlerden XVI. asra kadar.*) İstanbul 1946, s. 262—263.

Selçuklu hükümdarı III. Alâeddin Keykubad (1298—1300) 'ın sarayında bulunuyordu. Bu hükümdar ona farsça bir *Selçuklu Şehnamesi* yazdırmıştır.

Bugünkü bilgimizle *Dehhanî* Anadolu Türk edebiyatının ilk profan klâssik şairidir. Dilinde muasır diğer Türk şairlerine nisbetle arapça ve farsçadan alınma unsurlar (emprunt) daha çok olmakla beraber, yerinde kullanılmış türkçe sözler yanında çok güzel türkçe ifade şekillerine rast gelinir. Zamanına göre nazım tekniğine ve klâssik edebiyat mazmun ve şekillerine lâ-yıkı ile vakıftır. Muasırlarının aksine olarak, eserlerini tasavvuf propagandası için değil, bedîî bir maksatla kaleme almıştır. Şöhreti Anadolu sahasında geniş idi. Manzumelerinin XVI. asra kadar bilinmesi kendisinin çabuk unutulmadığına delildir.⁴ Horasan 'dan Anadolu 'ya intikali de iki Türk sahasında kültür iştirakini gösterir.

Dehhanî 'nin bu 10 manzumesinin aşağıda Türk dil bilgisindeki son neticelere uygun olarak aslına en yakın olması gözetilmek suretiyle transkripsiyonları yapılmıştır. Bu esnada muahhar istinsah mahsulü olan metinlerimizde bu asra ait daha önceki istinsahlardan anlaşılan ses hususiyetleri hesaba katıldığı gibi, vezin ve mefhum icabı değiştirilmesi gereken metin kısımları da o şekilde düzeltilmiş ve bu değiştirmelere notlarda işaret edilmiştir. Metinlerimizin yazılışında bazı imlâ hususiyetleri de göze çarpar. Türk yazı tarihi bakımından ehemmiyeti olan bu yazılışlar şöyle toplanılabilir :

⁴ *Dehhanî* 'nin şahsiyeti, eserleri ve san'atı hakkında bk. bir de Fuad Köprülü, *Türk edebiyatı tarihi*, İstanbul 1926, s. 318-320; ayn. mll., *Anadolu Selçuklu tarihinin yerli kaynakları. IV. Selçuklular Şahnamesi: Hoca Dehhanî, XIII. asır* (Belleten, VII, Ankara, 27 temmuz 1943, s. 396 — 397).

1. Türkçe sözlerde aruz kalıplarında uzun okunması gereken ünlü (vocal) ve *elif* yazılmış, kısa okunması icap edenlerde ise, ünlü yazılmadığı gibi, *elif* yerine bir ünlü yazmak lüzumu halinde *he* konulmuştur.

2. *saç* ve *saçla* - sözleri *sad* harfi ile değil, *sin* harfi ile yazılmıştır.

3. *ç* sesi için bir çok türkçe ve hatta yabancı sözlerde *ç* yerine *c* harfi kullanılmıştır (*yüce* 2, 3, *bunca* 3, 4; 10, 2, *kılca* 4, 6, *gecürme* 6, 6, *süci* 6, 7, *nice* 7, 2; 7, 4; 8, 5, *inceldise* 7, 4). Maamafih *ç* harfi daha fazla görülür.

4. *p* zarf-fiil (gerundium) eki daima *b* harfi ile yazılmıştır.

Metinlerden istifadeyi kolaylaştırmak, XIII. asır türkçesinin söz hazinesini tanıtmak ve gramer ile sintaksı hakkında fikir verebilmek içine manzumelerin mufassal bir indeksi de ilâve edilmiştir. Bu neşri *Dehhanî*'deki dil hususiyetlerini belirten bir inceleme takip edecektir.

1.

1. Sun i sâķi güle güle bize ol revḥ u reyḥānı,
ki gül yine bezemişdür bu gün şahn-ı gülistānı.
2. Cemāl-i şüret-i Leylî kelāmın virdi Mecnūna,
ki bülbül göge irürdi bu dem derdinden efgānı.
3. 'Aceb degül, eger bülbül kılursa nağme-i Dāvud,
ki gül üstine dutmuşdur söğüt çetr-i Süleymānı.
4. Çū Yūsuf Mısr şehrinde 'aziz oldı gül u bülbül
uş ider giçe u gündüz fiğān şün pîr-i Ken'ānı.

1. *revḥ u reyḥān*] u yok.

2. *kelāmın*] Metinde *keların*.

4. *gül u bülbül*] u hareke ile gösterilmiş.

5. Eger oğ urmadısa gül yine bülbül yüregine,
niçün kana bulaşupdur serā ser cümle peykāni.
6. Gül-i sūrī, gül-i süsen, gül-i nesrin, gül-i ra'nā,
bu dördiyle bezenmişdür cihānuñ çār erkāni.
7. Bu dürlü gül ger istersen, baķā bağında var, iste,
dirigā, kim vefā itmez bize bu 'ālem-i fānī.
8. Bu gül devrinde 'ömrüñi geçürme žayī' i ğāfil,
ki gül devri bigi tizçek geçer bu 'ömr devrāni.
9. Müdām iç bir yañāğı gül nigār ile gülistānda,
ki karşıña kıla her dem yañāklarla gül-efşānī.
10. Bu mevsimde gül u meyle kişi beslemese cānın,
san anı bir kıru gövde, ki yoķdur 'aķlı u cāni.
11. Cihān cennet olup durur ser-ā ser, ger inanmazsañ,
gözün nerkis gibi aç gör, ki güldür hūr u ğilmāni.
12. Meger bezm-i şehinşehdür le'āfetde bu gün gülşen,
ki olup bülbül u kıumrī nedim u hem hōş-elhāni.
13. Şehinşāh-ı felek-rif'at, 'alā'-i dīn u dünyā çün,
ki kıatlı itdi 'Alī bigi cihānda nesl-i Mervāni.
14. 'Alī durur, eger her kim göre zāhir diler ise,
'ayın gibi göz açıp gör cihānda şir-i merdāni.
15. Eyā şāh-ı felek-rif'at, ki dā'im baķt ile devlet,
kılur dergāhuña secde, urur toprağa pişānī.
16. Süleymān rūhı şād oldu, ki fitne dīvini bende,
birağuban bezemişsen Süleymān bigi devrāni.

5. *bulaşupdur*] Metinde *bulaşap*.

8. *yañāklarla*] Metinde *yañāklariyle*.

14. *'ayın gibi*] Metinde *'Ali gibi*.

17. Bihamdillab, ki medhūñi bu gūn her meclis içinde
dehānından dūr-i ma'ni dōker sōziyle Dehhāñi.
18. Yiri durur qulaġuñda dutasen sōzümūñ dūrrin,
ki ol dūrden hacāletde qalupdur dūrri-i 'ummāñi.
19. Yüz urup tapuña geldi, icāzet vir aña şahā,
ki yine devletūñde ben görem milk-i Horāsāñi.
20. Hemīşe tā bu mevsimde cemāli tal'atı günūñ,
sinūñ yüzūñ bigi şahā bezemez bāġ u bōstāñi.
21. Kemāl-i devletūñ günü bezesün bāġ-ı dünyāyı,
daġı noqsāñ hazānından ilāhīm saqlasun anı.
22. İşidüp aduñi şahum sefer kıldum bu iqlīme,
irişdüm, yüzūñi gördüm, didüm „Zi vech-i nūrāñi!“
23. Sehvāvetde, şecā'atde daġı aduñ işidürdüm,
sini Haq müstedām itsün, seversen dīn u imāñi.
24. Dilegüm bu durur sinden : Bu dördi saklaġıl muhkem
hemīşe, dīn ile 'adli, şecā'atle hōş ihsāñi.
25. Mūrūvetde ne, kim vardur, binüm hakqumda kılduñ sen;
vefānuñ ma'deni olduñ, sehvānuñ luḡ ile kāñi.
26. Diri oldukça ben kuluñ, işidesen eyā şahum,
sinūñ medhūñle tolduram niçe defterle dīvāñi.

2.

1. Zihī devlet, ki gözlerüm yüzünden oldu nūrāñi,
vişālūñ luḡ idüp savdı başumdan girü hierāñi.
2. Severem sini cān bigi, haḡā didüm m'azallah,
ne miqđārı ola cānuñ, ki beñzedem saña cāñi.

3. Yüce boyuñ kıılır bende çemende serv-i āzādı,
yüzüñ mihri ider tābān felekde mäh-ı tābānı.
4. Eger emse idi sinüñ leb-i la'lüñden İskender,
niderdi isteyüp bunça cihānda āb-ı hayvānı.
5. Egerçi cem^c şem^cisen begüm her cem^c arasında,
perişān kıılma saçuñı, esirge ben perişānı.
6. Bu gün çün hüsñ devrānı Sikender ān u adıyla
süre gör devr i hüsñüñi, ki geçer hüsñ devrānı.
7. Cemālūñ i büt-i Çinⁱ cihānı dutdı ser tāsēr,
nite kim Rüm ilin şı^criyle bu gün dutdı Dehhānı.

3.

1. Boyuñ cennetde tūbiye eger salmaz ise sāye,
kim anı cennet ehlinden nazarda bir çöpe saya?
2. Egerçi kim müşavveldür saçuñuñ hiç uçı yokdur,
sor ahır kııl bekııl disün nesim-i gāliye-sāya.
3. Dişüñ dürleğine lālā olursa lülū-yı lālā,
bu mansıb çok degülmidür bu gün lülū-yı lālāya?
4. Hañ u hāl u saçuñ görüp gönül sevdāsına düşmiş,
zi miskin, göz kıara idüp ne düşdi bunça sevdāya?
5. Cemālūñle bir araya gelür olsa muķābil ay,
cemālūñ ittışālinden düşer biñ ihtirāk aya.
6. Gönül virdüm, belā aldum, kıad-i bālāñı çün gördüm,
gönül virmek belā imiş, bilimedüm, bu bālāya.
7. Kalem yazdı bu sevdāyı başuma, ger kalem bigi
başum gitse, yiter baña bu sevdā sūd u sermāye.

5. cem^c şem^cisen] Metinde cem^ce cem^cisen.

6. ān] Metinde ay.

3. lülū-yı lālā] Metinde lāle. çok] Metinde çün.

8. Bu sevdañ odudur, dün gün yanar içümde pinhānī
sirāyet idüben bir gün dutışısar süveydāya.
9. Söziyle gerçī Dehhānī, güher kānı durur, illā
zer oldı işi, çün virdi gōñül sen sim-simāya.

4.

1. Zihī gevher, ki arulukda güherveşdür, dişi lülū,
yüzin görüp urur yire özin her dem gül-i hōd-rū.
2. Yüzi güldür, saçı sünbül, boyı serv u lebi şekker,
melek-siret, hasan-şüret, kaşı fettān, gözi cādū.
3. Bilüsüzlük idüp bu, kim muķābil oldı yüzine,
kamuya rüşen oldı, kim katı yüzlü imiş gözgü.
4. Yiridür, dağlara düşsem yine Ferhādveş andan,
ki şirin sözleri vardur, şekerden hem dağı datlu.
5. Niçe gözleyem ol kaşı, ki hışmı yasını kırmış,
atar kirpikler oħını peyā pey gözüme qarşu.
6. Bilinden kimsene hergiz haber virmeye bir kılça,
meğer ger kıl yaranlara haber virmez ise gizlü.
7. Degül mümkün, ki gōñülden ögütle çıkarım anı,
ağarmaz hiç Dehhānī yuyuban şüret-i Hindū.

5.

1. ‘Aceb bu derdümün dermānı yokmı ?
yā bu şabr itmegün oranı yokmı ?
2. Yanaram mumlayın başdan ayağa,
nedür, bu yanmağun pāyānı yokmı ?
3. Güler düşmen binüm ağladuğuma,
‘aceb şol kāfirün imānı yokmı ?

4. Delüpdür cigerümi ğamzeñ oqı,
ara, yürekte gör, peykānı yoqımı?
5. Gözin hancerleyin boynuma çaldı,
‘aceb ol zālīmūñ imānı yoqımı?
6. Su gibi kanımı toprağa karduñ,
ne sanursen, ğarībūñ kanı yoqımı?
7. Cemāl-i hüsñüñe maĝrūr olursen,
kemāl-i hüsñüñüñ noqsānı yoqımı?
8. Begüm Dehhāniye ölmezden öñdin,
tapuña irmege imkānı yoqımı?

6.

1. Bahār irişdi u kıldı cihānı nūrānı,
gelūñ teferrüc idelüm, gül u gülistānı.
2. ‘Aceb ne sihr oqıp bu seher yili ürdi,
ki cennet itdi gül-i terle bāĝ u bōstānı.
3. Cemāl-i tal‘āt-ı Leyli kelām virdi ‘aceb,
ki itdi ‘aşık-ı Mecnūn hezār destānı.
4. Eger gül urmadısa bülbülūñ yüregine oq,
niçün bulaşdı kızıl kana şöyle peykānı.
5. Kadeh elümde u sākı, nedim u qarşuma gül,
haşud görüben disün „Zi ‘ayş-ı sultānı!“

4. peykānı] Metinde pāyānı.

5. gözin] Metinde gözi.

1. gül u gülistānı] Metinde u yok.

2. sihr] Mısırada kırmızı mürekkeple silinen efsün sözünün altına yazılmış.

6. Geçürme fırsatı boynuñ egüp benefşe bigi,
ki gül bigi geçer uş tiz 'ömr devrānı.
7. Süçi yürek şanıdır, yir yutmadın sen iç,
bu gül devrinde, ki Kārūn-ı muhteşem şanı?
8. Çu 'ömr bākī degüldür, gül u şarāb ile hoş,
bu bākī 'ömrüñi sür tā ki 'ömrdür fānı.
9. Niçe niçe nedim u dōst didi kumrī bigi,
yārinden ayru düşelden bu resme Dehhānı.

7.

1. Şabr eyle gōñül, derdüñe dermān ire, umma,
Cān atma oda, bihūde cānān ire, umma.
2. Gözüñ şadefinden niçe dürdāne dökersen,
şol dişi güher, dudağı mercān ire, umma.
3. Gül vaşlı dilerseñ, ço bu feryādı i bülbül,
gül şonca gibi ağzı gülistān ire, umma
4. İnçeldise hicr ile şarınça gibi bilün,
firşat niçe bir ola, Süleymān ire, umma.
5. Ya'şub bigi hüzn ile şatlan bir iki gün,
Bir gün şaber-i Yūsuf-ı Ken'ān ire, umma.
6. Feryād u fiğān itme i bülbül daşı ağzuñ
yum şonca gibi, yine gülistān ire, umma.
7. Maşşūd inan, kim ele düşvār irişür,
yirtma yaşañı, elüñe āsān ire, umma.
8. Ağyār elinden saña şol yār iremez,
aşkār ola bir gün, pinhān ire, umma.

9. nedim u dōst] Metinde u yok.

8. iremez] Metinde irmez.

9. Bu resme, ki Dehhānī durur şem^c gibi zār,
başdan ayağa ömrine pāyān ire. umma.

8.

1. Vaşf-ı lebūnle şī^crūm olur ser beser lezīz,
kim ābı kand-i nāb-ı mükerrer ider lezīz.
2. Kaddūn nihāli gibi bulnurmı nihāl, kim,
şeftālū-yı lebūn gibi vire şemer lezīz.
3. Şī^rin degülmi şūḥ gözün la^clūn ile kim,
bādāmı kanda ise, ider kandter lezīz.
4. Ehl-i niyāza nāzuñı az itme, luḥf kıı,
kim nāz-ı nāzenin olur i şiveger lezīz.
5. Şī^rin lebūne ben niçe cān virmeyem, ki olur,
cān 'aziz kişiye i sim-ber lezīz.
6. Yaşum görüp yüzüme niçün bakmaya ḥabīb?
'Älemde kadr ile olur sim u zer lezīz.
7. Zülfi bigi Dehānī (dehānı) beyānın uzatma kim,
resmī ḥaber, bilürsen, olur muḥtaşar lezīz.

9.

1. Ay yüzünde ḥaḥ belürse, gözlerüm giryān olur,
hāle görünse kenār-ı māhda, bārān olur.
2. La^clūn için gözlerün bir birine ḥancer çeker,
ol iki mest arasında ḥorḥaram, kim ḥan olur.

9. 'ömrine] Metinde 'ömrini.

1. nāb] Metinde bāb.

2. bulnurmı] Metinde varmıdur bir.

1. ay] Metinde gül veya gün.

3. Gül budağı gibi gülşende salınsañ nāz ile,
karşuñna başın salup serv-i revān hayrān olur.
4. Zülfi üstinde gören dir küşe-i ebrūsını:
„Sayesi dutmuş cibānı niçe hōş eyvān olur“.
5. Gizledi hattı Dehānī (dehānı) hātemin dilde dutar,
şimdi fitne devridür, yok yire çok bühtān olur.

10.

1. Bir kadehle bizi sākī gamdan āzād eyledi,
Şād olsun gōñli anuñ, gōñlümi şād eyledi.
2. Bende idi bunça yıllar kaddine serv-i revān,
doğruluqla kulluk itdügiçün āzād eyledi.
3. Husrev-i hūbān iden sen dilber-i şirīn-lebi,
Bisütün-ı ıışk içinde bini Ferhād eyledi.
4. Od ile kōrkutma vā^ıız bizi, kim la^ıli nigār,
cānumuz bizüm oda yanmağa mu^ttād eyledi.
5. Naş getürdi hüsniñüñ da^vāsın işbāt itmege,
ol, ki yārüñ kaşını nün u gözün şād eyledi.
6. Aldayup aldı Dehānī (dehānı) yok bahāya cānumı,
sorana „Bir büseye aldum“ diyü ad eyledi.
7. İster iseñ milk-i hüsniñ ābād ola, dād eyle, kim,
pādişehler dād ile milkini ābād eyledi.

4. dir] Metinde bir. dutmuş] Metinde tatmış.

5. dilde] Metinde dilden.

2. doğruluqla] Metinde tođruluqla.

İ N D E K S

Kerre içinde a sözün arapça, f farsça olduğunu gösterir. İslâmî devreden önce türkçede görülen alınma sözlere ayrıca işaret edilmemiştir. Türkçe ek almış arapça ve farsça sözcükler (at) ve (ft) işaretleri ile gösterilmiştir. Düzeltme veya fark dolayısıyla satır altı notlarında görülen sözcükler diğerlerinden ayırt edilmeyecek şekilde indekse alınmıştır.

âb (f)	su	a. eyledi 10,6
â.-ı . . .	ider lezîz	‘adl (a) adalet
8,1		sağlağıl . . . dîn ile ‘a. ‘
â.-ı hayvânî 2,4		-i 1,24
âbâd (f)	mamur	ağar- ağarmak, beyazlaşmak
â. ola 10,7		a.-maz . . . yuyuban şü-
â. eyledi 10,7		ret-i Hindü 4,7
‘aceb (a)	acaba, galiba’ garip	ağız ağız
‘a. . . . dermânî (îmânî)		a.-u-ñ yum 7,6
yokmı 5,1; 5,3; 5,5		a.-ı gülîstân 7,3
‘a. ne sihr okıp . . . ür-		ağla- ağlamak
di 6,2		binüm a.-duğ-u-m-a 5,3
kelâm virdi ‘a. 6,3		ağyâr (a) başkaları, yabancılar
‘a. degül 1,3		a. elinden 7,8
aç- açmak		âhır (a) sonunda
gözün . . . a. 1,11		a. . . . disün 3,2
göz a.-up gör 1,14		‘aql (a) akıl
ad ad, isim		yokdur ‘a.-ı 1,10
a.-u-ñ işidürdüm 1,23		al- almak
işidüp a.-u-ñ-ı 1,22		belâ a.-d-u-m 3,6
Sikender ân u a.-i-y-le 2,6		

- bir bûseye a.-d-u-m 10,6
 a.-d-ı . . . cânımı 10,6
 ʿalāʾ (a) yükseklik
 ʿa.-i dīn u dünyā 1,13
 alda- aldatmak
 a.-y-up aldı . . . cânu-
 mı 10,6
 ʿālem (a) cihan, âlem
 ā.-de . . . olur . . .
 lezîz 8,6
 ā.-i fānî 1,7
 ʿAlî (a) Ali (peygamber)
 ʿA. bigi 1,13
 ʿA. gibi 1,14
 ʿA. durur 1,14
 ān (f) güzellik
 Sikender ā. u adıyla 2,6
 andan ondan
 dağlara düşsem
 a. 4,4
 anı onu
 san a. bir kuru gövde 1,10
 ilāhîm saklasun a. 1,21
 kim a. . . . bir çöpe
 sayı 3,1
 çıkaram a. 4,7
 anuñ onun
 göñli a. 10,1
 aña ona
 icāzet vir a. 1,19
 ara ara
 bir a.-y-a gelür olsa 3,5
 cem^c a.-sı-n-da 2,5
 iki mest a.-sı-n-da 9,2
 ara- aramak
 a. . . . peykānı yokmı
 5,4
 aruluk temizlik
 a.-da gühervesdür 4,1
 āsan (f) kolay
 ā. ire, umma 7,7
 ʿaşık (a) aşık
 ā.-ı Mecnūn 6,8
 āşkar (f) belli, meydanda
 ā. ola 7,8
 at- atmak
 a.-ar kirpikler ohını 4,5
 cân a.-ma oda 7,1
 ay ay
 a. yüzünde 9,1
 gelür olsa muķabil a. 3,5
 düşer biñ ihtirāk a.-a 3,5
 Sikender a. u adıyla 2,6
 ayak ayak
 başdan a.-a 5,2 ; 7,9
 ʿayın (a) ayın harfi
 ʿa. gibi göz açup gör 1,14
 ayru ayrı
 a. düşelden 6,9
 ʿayş (a) eğlence
 zî ʿa.-ı sultānî 6,5
 az az
 a. itme 8,4
 āzād (f) azat, serbest, hür
 kulluk itdügüçün ā. eyledi 10,2
 ğamdan ā. eyledi 10,1
 kıllur bende . . . serv-i
 ā.-ı 2,3
 ʿazîz (a) çok sevgili
 ʿa. kişiye 8,5
 ʿa. oldı 1,4
 bāb (a) . kapı
 kıand-i b.-ı mükerrer 8,1
 bādām (f) badem
 b.-ı . . . ider . . .
 lezîz 8,3
 bāğ (f) bahçe

- cennet itdi . . . b. u
 bōstānı 6,2
 bezemez b. u bōstānı 1,20
 baķā b.-ı-n-da var 1,7
 bezesün b.-ı dūnyāyı 1,21
 bahā (f) değer, kıymet
 aldı . . . yok b.-y-a 10,6
 bahār (f) ilk bahar
 b. irişdi 6,1
 baĥt (f) tali, kader
 b. ile devlet kıılır . . .
 secde 1,15
 baķ- bakmak
 yüzüme . . . b.-ma-y-a 8,6
 baķā (a) bakilik
 b. bāğında 1,7
 bāķī (a) baki
 b. ʕömrüñi 6,8
 ʕömr b. degüldür 6,8
 bālā (a) yüksek
 gōñül virmek . . . bu
 b.-y-a 8,6
 ķad-i b.-ñ-ı . . . gördüm 3,6
 baña bana
 yiter b. bu sevdā 3,7
 bārān (f) yağmur
 b. olur 9,1
 baş baş
 b.-u-m gitse 3,7
 yazdı . . . b.-u-m-a 3,7
 savdı b.-u-m-dan 2,1
 b.-dan ayağa 5,2; 7,9
 b.-ı-n salup 9,8
 beg bey
 b.-ü-m 2,5; 5,8
 belā (a) belā
 b. imiş 3,6
 b. aldum 3,6
 belür- belirnek
 haķ b.-se 9,1
 ben ben
 b. görem 1,19
 b. . . cān virmeyem 8,6
 b. ķuluñ 1,26
 esirge b. periřānı 2,5
 bend (f) bağ
 b.-e birağuban 1,16
 bende (f) köle
 b. idi 10,2
 kıılır b. 2,3
 benefşe (f) menekşe
 b. bigi 6,6
 beñzet- benzetmek
 b.-e-m saña cānı 2,2
 besle- beslemek
 kişi b.-me-se cānın 1,10
 beyān (a) bildirme
 dehānı (Dehānī) b.-ı-n uzat-
 ma 8,7
 beze- bezemek, süslemek
 b.-miş-sen . . . dev-
 rānı 1,16
 gül . . . b.-miş-dür . . .
 řaĥn-ı gülistānı 1,1
 cemāli řal'atı günüñ . . .
 b.-mez bāğ u bōstānı 1,20
 kemāl-i devletüñ günü b.-sün
 bāğ-ı dūnyāyı 1,21
 bezen- bezenmek, süslen-
 mek
 bu dördiyle b.-miş-dür cihā-
 nuñ çār erkānı 1,6
 bezm (f) eğlence meclisi
 b.-i řehinçehdür . . .
 gülşen 1,12
 bıraķ- bırakmak
 beude b.-uban bezenmiřsen
 1,16

- bigi gibi (krş. gibi)
 'Alî b. 1,18
 Süleymân b. 1,16
 Ya'küb b. 7,5
 benefşe b. 6,6
 cân b. 2,2
 gül b. 6,6
 kalem b. 8,7
 kumrî b. 6,9
 sinüñ yüzüñ b. 1,20
 zülfi b. 8,7
 gül devri b. 1,8
- bihamdillah (a) Allaha şü-
 kür
 b. ki medhüñi . . . de-
 hânından dü -i ma'ni döker
 1,17
- bihûde (f) boşuna
 b. cânân ire, umma 7,1
- bil bel
 inçeldise . . . b.-ü-ñ 7,4
 b.-i-n-den . . . haber
 virmeye 4,6
- bil- bilmek
 b. -ür-sen, olur muhtaşar
 lezîz 8,7
 belâ imiş, b.-i-me-d-ü-m 8,6
- bilüsüzlük bilgisizlik
 b. idüp . . . muķābil ol-
 dı yüzine 4,8
- bini beni
 b. Ferhāl eyledi 10,8
- binüm benim
 b. ağladuğuma 5,8
 b. haķķumda 1,25
- biñ bin
 b. iştirāk 8,5
- bir bir
 b. gün 3,8; 7,5; 7,8
 b. iki gün 7,5
 b. nihāl 8,2
- b. kuru gövde 1,10
 b. yañağı gül nigār 1,8
 b. küşe-i ebrûsını 9,4
 b. araya 8,5
 b. büseye 10,6
 b. çöpe 8,1
 b. b.-i-n-e 9,2
 b. kadehle 10,1
 b. kılça 4,6
- bir bir şekilde
 firkat niçe b. ola 7,4
- Bisütün (f) Bisütün Dağı
 B.-ı 10,8
- biz biz
 cânnumuz b.-ü-m 10,4
 b.-i . . . āzād eyledi 10,1
 korķutma . . . b.-i 10,4
 sun . . . b.-e 1,1
 vefā itmez b.-e 1,7
- bōstān (f) çiçek bahçesi
 bezemez bāğ u b.-ı 1,20
 cennet itdi . . . bāğ u
 bōstānı 6,2
- boy boy
 b.-u-ñ kılur bende 2,8
 b.-u-ñ . . . salmaz ise
 sāye 8,1
 b.-ı serv (-dür) 4,2
- boyun boyun
 b.-u-m-a çaldı 5,5
 b.-u-ñ egüp 6,6
- bu bu, şu
 b. dem 1,2
 b. gün 1,1; 1,12; 1,17; 2,6;
 2,7; 3,8
 b. sevdâyı 3,7
 b. manşab 3,8
 b. 'ömr devrānı 1,8
 b. seher yili 6,2
 b. 'ālem-i fūñı 1,7

- b. dürlü gül 1,7
 b. derdümün 5,1
 b. şabr itmegün 5,1
 b. ysnmağün 5,2
 b. dördi 1,24
 b. feryadı 7,3
 b. baki cömrüni 6,8
 b. bäläya 3,6
 b. iklime 1,22
 b. sevdä(yı) 3,7
 b. resme 6,9; 7,9
 b. mevsimde 1,10; 1,20
 b. gül devrinde 1,8; 6,7
 b. dördiyle 1,6
 b. . . muķabil oldu 4,8
 b. sevdān odıdur 3,8
 b. durur 1,24
 budak dal, budak
 gül b.-ı 9,3
 bulaş- bulaşmak
 b.-dı kızıl kana 6,4
 kana b.-up(-dur) 1,5
 bulın- bulunmak
 b.-ur-mı nihāl 8,2
 bunça bunca
 b. yıllar 10,2
 b. sevdāya 3,4
 isteyüp b. 2,4
 büse (f) öpücük
 bir b.-y-e aldum 10,6
 bühtān (a) iftira
 çok b. olur 9,5
 bülbül (f) bübül
 b. . . ider efgān 1,4
 b. göge irürdi . . . efgān-ı 1,2
 b. kılursa nağme-i Dāvud 1,8
 olup b. u kumrī nedim u hem
 hōş elhānı 1,12
 b. yüregine 1,5
 b.-ün yüregine 6,4
 i b. 7,3; 7,6
 büt (f) put, güzel
 b.-i Çinī 2,7
 cādū (f) büyücü
 gözī c. (-dur) 4,2
 cān (f) can
 olur c. . . . leziz 8,5
 yokdur cāklı u c.-i 1,10
 miķdārī ola c.-nuñ 2,2
 c.-u-muz . . oda yanmağa
 10,4
 beñzedem saña c.-ı 2,2
 aldı . . . c.-u-m-ı 10,6
 beslemese c.-ı-n 1,10
 c. atma 7,1
 c. virmeyem 8,5
 c. bigi 2,2
 cānān (f) sevgili
 c. ire, umma 7,1
 cem (a) toplama
 c. arasında 2,5
 c. şemcisen (cemcisen) 2,5
 cemāl (a) yüz güzelliği
 c.-ü-ñ . . . cihānı dut-
 dı 2,7
 c.-ü-ñ ittişālınden 3,5
 c.-ü-ñ-le bir araya gelür
 olsa 3,5
 c.-i talatı güntün 1,20
 c.-i hüsnüñe 5,7
 c.-i şüret-i Leylī 1,2
 c.-i talat-ı Leylī 6,8
 cennet (a) cennet
 c. ehlinden 3,1
 c.-de . . . salmaz ise sū-
 ye 3,1
 c. olup durur 1,11

- e. itdi 6,2
oiger (f) çiğır
delûpdür c.-ü-m-i 5,4
cihān (f) cihan
c. cennet olup durur 1,11
c.-uñ çār erkānı 1,6
c.-ı dutdı 2,7
sāyesi dutmış c.-ı 9,4
kıldı c.-ı nūrānı 6,1
gör c.-da 1,14
isteyüp c.-da 2,4
katl itdi c.-da 1,13
cümle (a) bütün
c. peykānı 1,5
çal- vurmak
gözün . . . boynuma ç.-
dı 5,5
çār (f) dört
cihānuñ ç. erkānı 1,6
çek- çekmek
gözlerüñ bir birine hancer ç.-
er 9,2
çemen (f) çimen
kılur bende ç.-de serv-i āzā-
dı 2,3
çetr (f) çadır
ç.-i Süleymānı 1,3
çıkar- çıkarmak
göñülden ögütü ç.-a-m anı
4,7
Çinī (f) Çinli
büt-i Ç. 2,7
çok çok
ç. bühtān olur 9,5
ç. degülmidür 3,3
çöp çöp
bir ç.-e saya 8,1
çū (f) gibi, mademki (krş.
çūn)
- ç. Yūsnf 1,4
ç. 'ömr bakı degüldür 6,8
çūn (f) gibi, mademki,
vaktaki, o halde
(krş. çū)
ider . . . figān ç. pīr-i
Ken'ānı 1,4
bu gün ç. hūsn devrānı 2,6
'alā'-i dīn u dūnyā ç. ki
katl itdi . . . nesl-i Mer-
vānı 1,13
belā aldum, kad-i bālānı ç.
gördüm 3,6
zer oldı ış, ç. virdi göñül
8,9
lālā olursa . . . bu man-
şib ç. degülmidür 3,3
dād (f) adalet
d. ile . . . ābād eyledi
10,7
d. eyle 10,7
dağ dağ
d.-lar-a düşsem 4,4
dağı ve; dahi; daha
bezesün , , . d. . . .
ilāhīm saklasun 1,21
feryād u figān itme . . .
d. āgazun yum 7,6
sēcā'atde d. adun işidürdüm
1,23
şekerden hem d. datlu 4,4
dā'ım (a) daima
d. . . . kılur secde 1,15
datlu tatlı
şekerden hem dağı d. 4,4
da'vā (a) iddia, dava
hūsninüñ d.-sı-n işibāt itme-
ge 10,5
Dāvud (a) Davud (peygam-
ber)

nağme-i D. 1,3
 defter (a) defter
 tolduram . . d.-le dīvānı
 1,26
 degül değil
 ‘aceb d. 1,3
 d. mümkün 4,7
 ‘ömr bakî d.-dür 6,8
 şîrîn d.-mi 8,3
 çok d.-mi-dür 3,3
 dehân (f) ağız
 gizledi haţtı d.-ı 9,5
 aldı d.-ı . . , cânımı
 10,6
 d.-ı beyânın 8,7
 d.-ın-dan dür-i ma‘nî döker
 1,17
 Dehânî (a) şairimizin adı
 veya mahlası
 (krş. Dehânî)
 D. beyânın uzatma 8,7
 gizledi haţtı D. 9,5
 aldı D. . . cânımı 10,6
 Dehânî (a) şairimizin adı
 veya mahlası
 (krş. Dehânî)
 dür-i ma‘nî döker . . .
 Dehânî 1,17
 şîriyle . . dutdı D. 2,7
 D. güher kânı durur 3,9
 ağarmaz . . D. 4,7
 yârinden ayru düşelden .
 . . D. 6,9
 D. durur şem‘ gibi zâr 7,9
 D.-y-e . . . tapuña ir-
 meğe imkânı yokmu 5,8
 del- delmek
 d.-üp-dür cigerümi gamzeñ
 okı 5,4

dem (f) zaman
 bu d. 1,2
 her d. 1,9; 4,1
 derd (f) dert
 d.-ü-m-üñ dermânı 5,1
 d.-üñ-e dermân ire 7,1
 göge irürdi . . . d.-i-n-
 den efgânı 1,2
 dergâh (f) kapu önü
 kıılır d.-u-ñ-a secde 1,15
 dermân (f) ilâç, deva
 d. ire 7,1
 derdümün d.-ı 5,1
 destân (f) destan, hikâye
 itdi . . . hezâr d.-ı 6,3
 devlet (a) baht, saadet
 baht ile d. kıılır . . sec-
 de 1,15
 zihî d. 2,1
 kemâl-i d.-üñ günü 1,21
 d.-ü-ñ-de görem 1,19
 devr (a) zaman
 gül d.-ı 1,8
 gül d.-i-n-de 1,8; 6,7
 süre gör d.-i hüsünü 2,6
 fitne d.-i-dür 9,5
 devrân (a) zaman, müddet
 hüsün d.-ı 2,6
 ‘ömr d.-ı 1,8; 6,6
 bezemişsen . . . d.-ı 1,16
 di- demek
 haţâ d.-d-ül-m 2,2
 d.-d-ül-m : „zî vech-i nūrā-
 nî“ 1,22
 niçe niçe nedim u döst d.-
 d.-i 6,9
 d.-r . . „hōş eyvân olur“ 9,4
 kııl beki,, d.-sün 3,2
 d.-sün : „zî ‘ayş-ı sultânî“
 6,5

- „bir buseye aldum“ d.-y-ü
ad eyledi 10,6
- dil (f) gönül
hâtemin d.-de (n) dutar 9,5
- dilber (f) güzel
sen d.-i şîrîn-lebi 10,3
- dile- istemek, dilemek
gül vaşlı d.-r-se-ñ, ço bu
feryâdı 7,3
‘Alî durur, eger her kim gö-
re zâhir d.-r ise 1,14
- dilek dilek
d.-ü-m bu durur 1,24
- dîn (a) dîn
seversen d. u imânı 1,23
sağlağıl . . . d. ile ‘adli
1,24
a‘lâ²-i d. u dünyâ 1,13
- dîri hayatta
d. oldukça 1,26
- dirîğâ (f) yazık
d. kim vefâ itmez 1,7
- diş diş
d.-i güher 7,2
d.-i lülü 4,1
d.-ün dürlerine 3,3
- dîv (f) şeytan
fitne d.-i-n-i bende birağuban 1,16
- dîvân (a) divan, şiir mecmuası
tolduram . . . defterle d.-i
1,26
- doğruluk doğruluk, düzlük
d.-la kulluk itdügüçün 10,2
- döst (f) yar, sevgili
nedim u d. didi 6,9
- dök- dökmek
niçe dürdâne d.-er-sen 7,2
- dehânından dür-i ma‘nî d.-
er 1,17
- dört dört
bu d.-i sağlağıl 1,24
bu d.-iyle bezenmişdür 1,6
- dudağ dudak
d.-i mercân 7,2
- dur- -dır (muzaride)
‘Alî d.-ur 1,14
cihân cennet olup d.-ur 1,11
Dehhânî d.-ur şem^c gibi zâr
7,9
güher kânî d.-ur 3,9
yiri d.-ur 1,18
dilegüm bu d.-ur 1,24
- dut- tutmak
cemâlün . . . cihânî d.-
d-ı ser tâser 2,7
Rûm ilin şîriyle . . . d.-
d-ı Dehhânî 2,7
sâyesi d.-miş cihânî 9,4
gül üstine d.-miş-dur söğüt
çetir-i Süleymânî 1,3
kulağunda d.-a-sen sözümlün
dürrin 1,18
hâtemin dilde d.-ar 9,5
- dutiş- tutuşmak
d.-isar süveydâya 3,8
- dün gece
d. gün yanar 3,8
- dünyâ (a) dünya
bezeseñ bāğ-ı d.-y-i 1,21
‘alâ²-i dîn u dünyâ 1,13
- dür (a) inci, inciler
kulağunda dutasen sözü-
mlün d.-i-n 1,18
dişün d.-ler-i-n-e lâlâ olursa
3,3
ol d.-den hacâletde kalupdur
d.-i ‘ummanî 1,18

- d.-i ma'ni döker 1,17
 dürdâne (f) inci tanesi
 d. dökersen 7,2
 dürlü çeşit
 bu d. gül 1,7
 düş- düşmek
 ne d.-d-i bunça sevdāya 3,4
 gönül sevdasına d.-miş 3,4
 d.-er bin ihtirāk aya 3,5
 dağlara d.-se-m 4,4
 yārinden ayru d.-el-den 6,9
 düşmen (f) düşman
 güler d. binüm ağladuğuma
 5,8
 düşvār (f) güç
 ele d. irişür 7,7
 ebrü (f) kaç
 küşe-i e.-sı-n-ı 9,4
 efgān /a) figanlar, feryatlar
 göge irürdi . . . e.-ı 1,2
 efsün (f) büyü, sihir
 e. okıp 6,2
 eg- iğmek
 geçürme fırsatı boynun e.-
 üp 6,6
 eger (f) eğer (krş. ger)
 e. . . kılurşa 1,8
 e. ok urmadısa 1,5
 e. . . . diler ise 1,14
 e. emse idi 2,4
 e. salmaz ise sāye 3,1
 e. gül urmadısa 6,4
 egerçi (f) her ne kadar
 (krş. gerçi)
 e. cen^c şem^c lsen . . .
 perişān kalma saçunı 2,5
 e. kim muşavveldür . . .
 sor . . . disün 3,2
 ehl (a) sahip, mensup
 cennet e.-i-n-den 3,1
 e.-i niyāza 3,4
 el el
 kadeh e.-ü-m-de 6,5
 ağıyar e.-i-n-den . . .
 iremez 7,8
 e.-e düşvār irişür 7,7
 e.-ü-ü-e āsān ire 7,7
 elhān (a) nāgmeler, güzel
 sesler.
 olup . . . hōş-e.-ı 1,12
 em- emmek
 eger e.-se idi sinün leb-i
 la'lüden İskender 2,4
 erkān (a) rükünler
 cihānun çār e.-ı 1,6
 esirge- esirgemek, sak n-
 mak
 e. ben perişānı 2,5
 eyā (f) ey
 e. şāhum 1,26
 e. şāh-ı felek-rif'at 1,15
 eyle- etmek, eylemek, yap-
 mak
 āzād (şād, Ferhād, mu'ād,
 ad, ābād) e.-di 10,1—7
 dād e. 10,7
 eyle- etmek, eylemek (yar-
 dımcı fiil)
 şabr e. 7,1
 eyvān (f) yüksek yazlık
 oda
 hōş e. olur 9,4
 fānī (a) fani
 'ömrdür f. 6,8
 bu 'ālem-i f. 1,7
 felek (a) gök
 ider tābān f.-de mäh-i tā-
 bānı 2,3
 felek-rif'at (a) gök yük-
 seklikli

- şah-ı f. 1,15
 şehinşah-ı f. 1,13
 Ferhād (f) Ferhād(Şirin'in
 aşığı)
 bini F. eyledi 10,3
 dağlara düşsem . . F.-veş
 4,4
 feryād (f) feryat
 ko bu f.-ı 7,3
 f. u fiğān itme 7,6
 fettān (a) fitneci
 kaşı f. (-dur) 4,2
 fiğān (a) feryad
 ider . . . f. 1,4
 feryād u f. itme 7,6
 firkat (a) ayrılık
 f. niçe bir ola 7,4
 fitne (a) fitne
 f. dīvini 1,16
 f. devridür 9,5
 fırsat (a) fırsat
 geçürme f.-ı 6,6
 geç- geçmek
 g.-er hüsn devrānı 2,6
 gül bigi g.-er uş tiz ʿömr
 devrānı 6,6
 gül devri bigi tizçek g.-er
 bu ʿömr devrānı 1,8
 geçür- geçirmek
 g.-me fırsatı 6,6
 ʿömrüñi g.-me zāyiç 1,8
 gel- gelmek
 tapuñā g.-d-i 1,19
 cemālūñle bir araya g.-ür
 olsa muķābil ay 3,5
 g.-ü-ñ teferrüç idelüm 6,1
 ger (f) eğer (krş. eger)
 g. isterseñ 1,7
 g. inanmazsañ 1,11
 g. . . . başum gitse 3,7
 g. . . . haber virmez ise
 4,6
 gerçi (f) her ne kadar
 (krş. egerçi)
 g. . . güher kani durur,
 illā zer oldu işi 3,9
 getir- getirmek
 naş g.-di 10,5
 gevher (f) cevher (krş. gü-
 her)
 zihl g. 4,1
 gibi gibi (krş. bigi)
 nerkis g. 1,11
 ʿayın (ʿAlī) g. 1,14
 su g. 5,6
 karınça g. 7,4
 şemç g. 7,9
 gonca g. 7,6
 gül gonca g. 7,3
 kıddūñ nihāli g. 8,2
 şeflālū-yı lebūñ g. 8,2
 gül budağı g. 9,3
 giçe gece
 ider g. u gündüz fiğān 1,4
 girü geri, tekrar
 savdı başumdan g. hicrānı
 2,1
 giryān (f) ağlar
 g. olur 9,1
 git- gitmek
 başum g.-se 3,7
 gizle- gizlemek
 g.-di haṭṭı Dehāñi (dehāñ)
 9,5
 gizlū gizli
 haber virmez ise g. 4,6

- gök** **gök**
 bülbül g.-e irürdi 1,2
- gönül** **gönül**
 g. sevdasına düşmüş 3,4
 g. virdüm 3,6;
 virdi g. 3,9
 g. virmek 3,6
 şabr eyle g. 7,1
 g.-ü -m-i şād eyledi 10,1
 şād olsun g.-i anuñ 10,1
 g.-den . . . çıkaram 4,7
- gör-** **görmek**
 yüzüñi g.-d-ü-m 1 22
 kad-i balāñi çün g.-d-ü-m 3,6
 devletünde ben g.-e-m mül-
 k-i Horāsāñı 1,19
 kim g.-e zāhir, diler ise 1,14
 g., ki güldür hür u gülmanı
 1,11
 göz açup g. cihānda şir-i
 merdāñı 1,14
 yürekde g. peykāñı yokmı
 5,4
 saçuñ g.-üp . . sevdasına
 düşmüş 3,4
 yüzün g.-üp urur yire 4,1
 yaşum g.-üp yüzüme niçün
 bakmaya 8,6
 hasūd g.-üb-en disün 6,5
 g.-en dir küşe-i ebrūsıñı 9,4
- gör-** (yardımcı fiil)
 süre g. devr-i hüsūñi 2,6
- görin-** **görünmek**
 hāle g.-se kenār-ı mahda 9,1
- gövde** **gövde, vücut**
 san anı b. kıru g. 1,10
- göz** **göz**
 g. kara idüp 3,4
 g.-ler-ü-m . . . oldı nūrā-
 nı 2,1
 g.-ler-ü-m giryān olur 9,1
 g.-ler-ü-ñ . . . hanceı
- çeker** 9,2
 g.-ü-m-e karşı 4,5
 şirin degülmi şūñ g.-ü-ñ 8, 8;
 g.-ü-ñ şadefinden 7,2
 g.-ü-ñ aç 1,11
 g.-i cādū (-dur) 4,2
 g.-i (-n) . . . boynuma.
 çaldı 5,5
 g.-i-n şād eyledi 10,5
 g. açup 1,14
- gözgü** **ayna**
 katı yüzlü imiş g. 4,3
- gözle-** **gözlemek**
 niçe g.-y-e-m ol kaşı 4,5
- güther (f)** **cevher (krş. gev-
 her)**
 g. kāñı 3,9
 dişi g. . . . ire 7,2
 arılduğda g.-veş-dür 4,1.
- gül (f)** **gül**
 g. yine bezemişdür 1,1
 ‘aziz oldı g. 1,4
 oğ urmadısa g. 1,5
 g. urmadısa . . . oğ 6,4
 karşıma g. 6,5
 g.-dür hür u gülmanı 1,11
 yüzi g.-dür 4,2
 g. gonca 7,3
 g. yüzünde 9,1
 g. budağı 9,3
 g. devri(nde) 1,8; 6,7
 g. vaşlı 7,3
 g. üstine 1,3
 yañağı g. nigār 1,9
 g. bigi 6,6
 bu dürlü g. ger isterseñ 1,7
 teferrüc idelüm g. u gülis-
 tāñı 6,1

- cennet itdi g.-i terle bāğ u
bōstānı 6,2
g. u mēyle kişi beslemese
cānın 1,10
g. u şarāb ile^cöm-
rūnı sür 6,8
g.-i sürī 1,6
g.-i süsen 1,6
g.-i nesarın 1,6
g.-i ra^cnā 1,6
g.-i hōd-rū 4,1
gül- gülmek
g.-er düşmen 5,8
sun i sakī g.-e g.-e 1,1
gül-efşānī (f) gül saçılık
gül dağıtıcılık
kıla g. 1,9
gülistān (f) gül bahçesi
g. ire 7,6
teferrüç idelüm gül u g.-ı 6,1
bezemişdür şahn-ı
g.-ı 1,1
iç g.-da 1,9
ağzı g. ire 7,3
gülşen (f) gül bahçesi
bezm-i şehinşehdür
g. 1,12
g.-de salınsā 9,8
gün gün
bir g. 3,8; 7,5; 7,8
bir iki g. 7,5
bu g. 1,1; 1,12; 1,17; 2,6;
2,7; 3,3; 3,8
gün güneş
g. yüzünde 9,1
cemālī tal^catı g.-ün 1,20
kemāl-i devletün g.-i 1,21
gündüz gündüz
ider giçe u g. fiğān 1,4
gāfil (a) gafil
i g. 1,8
ğam (a) keder
ğ.-dan āzād eyledi 10,1
ğamze (a) gamze
ğ.-n okı 5,4
ğāliye-sā (f) galiye gibi
sor nesīm-i g.-y-a
3,2
ğarīb (a) zavallı, kimsesiz
ğ.-ün kanı 5,6
ğilmān (a) cennet hizmet-
çileri
güldür hūr u g.-ı 1,11
ğonca (a) gonca
ğ. gibi 7,6
gül g. gibi 7,3
haber (a) haber
h. virmez ise 4,6
h. virmeye 4,6
resmī h. olur muhta-
şar leziz 8,7
h.-i Yūsuf-ı Ken^cān ire 7,5
habīb (a) sevgili
yüzüme bakmaya h.
8,6
hacālet (a) utanç
h.-de kalupdur 1,18
Hak (a) Tanrı
sini H. müstedām itsün 1,23
hak (a) hak, için
binüm h.-u-m-da kılduñ 1,25
hāl (a) ben
hağ u h. u saçuñ görüp 3,4
hāle (a) hale
h. görinse kenār-ı māhda 9,1
hāncer (a) hançer
h. çeker 9,2
h.-le-y-i-n boynuma çaldı
5,5

- hasan-şüret (a)** güzel yüzlü
h. (-dür) 4,2
- haş (a)** tüy, çizgi, yaza
yüzünde h. belürse 9,1
h. u hāl u saçuñ görüp 3,4
gizledi h.-i Dehānī (dehānı) 9,5
- haṭā (a)** yanlış
h. didüm 2,2
- hātem (a)** mühür, yüzük
h.-i-n dilde dutar 9,5
- hasūd (a)** kıskanç
h. görüben dīstün 6,5
- hayrān (a)** şaşmış, sarhoş
serv-i revān h. olur 9,3
- hayvān (a)** hayvan
isteyüp āb-ı h.-i „hayat su-
yu“ 2,4
- hazān (f)** son bahar
noğşān h.-i-n-dan ilāhīm
saklasun anı 1,21
- hecr (a)** ayrılık
inçeldise h. ile 7,4
- hem ()** ve, de
nedīm u h. hōş-elhānı 1,12
şekerden h. dağı datlu 4,4
- hemīşe (f)** daima
h. . . . bezemez 1,20
saklağıl muhkem h. 1,24
- her (î)** her
h. dem 1,9; 4,1
h. kim 1,14
h. cem^c arasında 2,5
h. meclis içində 1,17
- hergiz (f)** aslâ
h. haber virmeye 4,6
- hezār (f)** bin; bülbül
ftidī cāşık-ı Mecnūn h. des-
tānı 6,3
- hişm (f)** öfke
h. yasını 4,5
- hicrān (a)** ayrılık
savdı . . . h.-ı 2,1
- hiç (f)** hiç
h. uçı yokdur 3,2
ağarmaz h. Dehhānī 4,7
- Hindū (f)** Hindli, siyah
yüzlü kimse
ağarmaz . . . yuyuban şü-
ret-i H. 4,7
- hōd-rū (f)** kendi kendine
büyüyen
urur yire özin . . . gül-i
h. 4,1
- Horāsān** Horasan
görem milk-i H.-ı 1,19
- hōş (f)** güzel, iyi
h. eyvān 9,4
h. ihsānı 1,24
h. sür 6,8
- hōş-elhan (fa)** hoş sesli
h. e.-ı 1,12
- hübān (f)** güzeller
husrev-i h. 10,8
- hūr (a)** huri
güldür h. u gilmānı 1,11
- husrev (f)** padişah
h.-i hübān iden 10,3
- hüsān (a)** güzellik
h. devrānı 2,6
h.-ü-ñ-üñ da'vāsın 10,5
milk-i h. 10,7
kemal-i h.-ü-ñ-üñ noğşānı 5,7
süre gör devr-i h.-ü-ñ-i 2,6
cemāl-i h.-ü-ñ-e mağrūr o-
lursen 5,7
- hüzūn (a)** hüzün
h. ile katlan 7,5

- ıışk (a) aşk
 Bîsütün-ı ı. içinde 10,3
 i ey
 i sakî (gâfil, bülbül, şiveger
 şimber, büt-i Çinî) 1,1; 1,8;
 7,3; 7,6; 8,4; 8,5; 2,7
 i- imek
 bende i-d-i 10,2
 emse i-d-i 2,4
 belâ i-miş 3,6
 katı yüzlü i.-miş 4,3
 ister i-se-n 10,7
 kanda i-se 8,3
 diler i-se 1,14
 haber virmez i-se 4,6
 salmaz i-se sñye 3,1
 icâzet (a) izin
 i. vir 1,19
 iç iç
 yanar i.-ü-m-de 3,8
 meclis i.-i-n-de 1,17
 Bîsütün-ı ıışk i.-i-n-de 10,3
 iç- içmek
 müdâm i. 1,9
 yir yutmadın sen i. 6,7
 içün için
 la'fün i. 9,2
 ihsân (a) bağışlama
 saklağıl . . . hös
 i.-ı 1,24
 ihtirāk (a) tutuşma
 düşer biñ i. aya 3,5
 iki iki
 i. mest 9,2
 bir i. gün 7,5
 iklim (a) arzın yedi bölge-
 sinden her biri
 sefer kıldum bu i.-e 1,22
 il ülke
 Rüm i.-i-n ,,Anadoln“ . . .
 dutdı 2,7
 ilâhî (a) Tanrı
 i.-m saklasun 1,21
 ile ile
 iç bir yañağı gül nigâr i. 1,9
 sehânuñ luğf i. kânı (olduñ)
 1,25
 gül u şarâb i.
 sür 6,8
 inçeldise hecr i. 7,4
 hüzün i. katlan 7,5
 kadr i. olur leziz 8,6
 salınsañ nâz i. 9,3
 od i. kırkutma 10,4
 dâd i. . . âbâd eyledi
 10,7
 ile ve, ile
 baht i. devlet kıılır . . .
 secde 1,15
 saklağıl . . . dîn i. 'adlı
 1,24
 şîrîn degülmi şüh gözün la'
 lün i. 8,3
 illâ (a) hele, bahusus
 güher kânı durur, i. zer oldu
 işi 3,9
 imân (a) iman
 i.-ı yokmı 5,3; 5,5
 seversen dîn u i-ı 1,23
 imkân (a) imkân
 tapuñâ irmege i.-ı yokmı 5,8
 inan- inanmak
 ger i.-mazsa-n, gözün nerkis
 gibi aç 1,11
 maşşud i., kim ele düşvâr
 irişür 7,7
 inçel- incelmek
 i.-d-i-se . . . bilün 7,4
 ir- ermek, gelmek
 tapuñâ i.-meg-e imkânı yok-
 mı 5,8

- dermān (cānān, dudağı mer-
cām, ağız gülüstān, Süleymān
Yūsuf-ı Ken'ān, gülüstān,
āsān, pinhān, pāyān) i.-e,
umma 7, 1-9
saña çol yār i.-e-mez (i.-mez)
7,8
- irış-** gelmek
sefer kıldum . . . i.-d-ü-m
1,22
bahār i.-d-i 6,1
ele düşvār i.-ür 7,7
- trür-** vardırnak
bülbül göge i.-d-i 1,2
- ışbāt (a)** isbat
hüsniñüñ da'vāsın i. itmege
10,5
- İskender (a)** İskender
emse idi . . . İ. 2,4
- İste-** istemek, aramak
bu dürlü gül ger i.-se-ñ . .
. i. 1,7
i.-er iseñ . . . , dād ey-
le 10,7
eger emse idi . . . , nider-
di i.-y-üp bunça . . . āb-ı
hayvānı 2,4
- ış** ış
zer oldı i.-i ,,ışi ālā oldu"
3,9
- ışit-** işitmek
adın i.-ür-d-ü-m 1,28
diri oldukça . . . , i.-e-
sen 1,26
i.-üp . . . sefer kıldum
1,22
- İt-** yapmak, kılmak, etmek
cennet i.-d-i 6,2
i.-d-i . . . hezār destānı
6,8
i.-er leziz 8,1; 8,8
- i.-er tábān 2,8
az i.-me 8,4
müstedām i.-sün 1,28
bilisüzlük i.-üp . . . muķā-
bil oldı 4,8
husrev-i hūbān i.-en 10,8
kulluk i.-düg-i-çün āzād ey-
ledi 10,2
- it-** etmek (yardımcı fiil;
krş. eyle-, kıl-)
katl i.-d-i 1,13
i.-er . . . figān 1,4
vefā i.-mez 1,7
feryād u figān i.-me 7,6
teferrüc i.-elüm 6,1
luř i.-üp savdı 2,1
göz kara i.-üp ne düşdi 8,4
sirāyet i.-üben . . . dutışısar
8,8
şabr i.-meg-ün oranı 5,1
naş getürdi . . . ısbāt
i.-meg-e 10,5
- ittigāl (a)** yakınlık
cemālün i.-i-n-den düşer biñ
ihtirāk 8,5
- kāfir (a)** dinsiz
k.-ün imānı 5,8
- kān (f)** maden yeri
sehānuñ . . . k.-ı (ol-
duñ) 1,25
güher k.-ı durur 3,9
- kelām (a)** söz
k. virdi 6,8
k.-ın virdi 1,2
- kemāl (a)** olgunluk, mü-
kemmellik
k.-i devletün günü 1,21
k.-i hüsniñüñ noķşānı 5,7
- Ken'ān (a)** Ken'an eli

Yūsuf-ı K. 7,5
 Ken^{anî} (a) Ken'an elli
 bir-i K. 1,4
 kenār (f) kenar
 k.-ı mähda 9,1
 ki (f) ki (ilgileme.,relativ"
 zamiri: krş. kim)
 bir yañağı gül nigār, k. . .
 kıla gül-efşānī 1,9
 bir kuru gövde, k. yokdur
 'aklı u cānı 1,10
 şāh-ı felek-rlf'at, k. . . .
 baht . . . kıılır . . .
 secde 1,15
 zihī devlet, k. gözlerüm
 . . . oldu nūrānī 2,1
 zihī devlet, k. aruluğda
 güherveşdür 4,1
 bu reşme, k. Dehhānī du-
 rur şem^c gibi zār 7,9
 sözüümün dürrin, k. ol dür-
 den hacāletde kalupdur 1,18
 ol, k. yārūn kaşını nūn u
 gözün şād eyledi 10,5
 ki (f) ki (bağlama edatı
 „conjonction“; krş.
 kim)
 sun . . . , k. gül yine
 bezemişdür 1,1
 kelāmin virdi . . ,k. bülbül
 göge irürdi 1,2
 'aceb degül, eger bülbül kı-
 lursa nağme-i Dāvud, k. gül
 üstine dutmuşdur sōgüt çet-
 r-i Süleymānı 1,3
 'ömrüñi geçürme žāyi^c . . ,
 k. gül devri bigi tizçek ge-
 çer 'ömr devrānı 1,8
 Süleymān rūhı şād oldu, k.

fitne dīvini bende birağuban
 bezemişsen . . . dünyāyā
 1,16
 süre gör dev-i hūsnūnı, k.
 geçer hūsn devrānı 2,6
 yiridür dağlara düşsem . . .
 . . andan, k. şīr'n sözleri
 vardır 4,4
 niçe gözleyem ol kaşı, k.
 hışmı yasını kurmuş 4,5
 yir yutmadın sen iç . . . ,
 k. Kārūn-ı muhteşem kanı 6,7
 'aceb degül, eger bülbül kı-
 lursa nağme-i Dāvud, k. gül
 üstine dutmuşdur sōgüt çet-
 r-i Süleymānı 6, 2
 geçürme fırsatı . . . ,
 k. gül bigi geçer tizçek
 'ömr devrānı 6,6
 niçe cān virmeyen, k. olur
 cān . . . leziz 8,5
 bezm-i şehinşehdür lefāfetde
 bu gün gülşen, k. olup bülbül
 u kumrī nedim u hem
 hōş elhānı 1,12
 gör, k. güldür hūr u gül mā-
 nı 1,11
 bihāmdillah, k. medhūnı . . .
 . . . dehhānından dür-i ma^cnī
 döker 1,17
 ne miqdārı ola cānnū, k.
 beñzedem saña cānı 2,2
 degül mümkün, k. göñülden
 . . . çıkaram 4,7
 'aceb ne sıhr okıp tirdi, k.
 itdi hezār destānı 6,3
 icāzet vir , k. gö-
 rem 1,19

- 'alā-i dīn u dūnyā çün k.
 katl itdi 'Alī bigi 1,13
 'ömrüñi sür ta k. 'ömrdür
 fānī 6,8
- kim kim
 k. anı bir çöpe saya 3,1
 her k. göre zābir 1,14
- kim ki (ilgileme „relativ“
 zamiri; kiş. ki)
 varmıdır nihāl, k . . .
 vire semer 8,2
 ne, k. vardur 1,25
- kim ki (bağlama edatı „con
 jonction“ krş. ki)
 vaşf-ı lebüñle şî'rüm olur .
 . . leziz, k. āb-ı kând-ı nāb-ı
 mükerrer eder leziz 8,1
 şîrîn degülmi şüh gözün . .
 . . k. bādāmı . . . ider
 . . leziz 8,3
- luṭf kıl, k. nāz-ı nāzen'in o-
 lur . . . leziz 8,4
 beyān-ı uzatma, k. reamī
 haber . . olur muḥ'aşar le-
 ziz 8,7
- dād eyle, k. pādīşehler dād
 ile milkini ābād eyledi 10,7
 kōrķutma vā'iz bizi, k. la'ī-i
 nigār cānumuz . . oda yan-
 mağa mu'ṭād eyledi 10,4
 bilüsüzlük idüp bu, k. mu-
 kâbil oldu yüzine 4,3
 kamuya rüsen oldu, k. kati
 yüzlü imiş. 4,3
 maḫşūd inan, k. ele düşvār
 irişür 7,7
 kōrķaram, k. kan olur 9,2
 dirīāğ, k. vefā itmez 1,7
 egerçi, k. muḫ'avveldür 3,2
- nite, k. Rüm ilin . . . dut-
 dı 2,7
- kimsene kimse
 k. haber virmeye 4,6
- kirpik kirpik
 k.-ler oḫını 4,5
- kişi insan, kişi
 k. beslemese cānın 1,10
 olur cān 'aziz k.-y-e . . .
 leziz 8,5
- küşe (f) uç, bucak
 gören . . k.-i ebrüsünü 9,4
- kâd (a) boy
 k.-ün nihāl 8,2
 bende idi k.-i-n-e
 10,2
 k.-i bālāñı çün gördüm 3,6
- kadeḫ (a) kadeh
 k. elümde 6,5
 bir k.-le . . . gamden āzād
 eyledi 10,1
- kâdr (a) değer, kıymet
 k. ile olur sım u zer leziz
 3,6
- kal- kalmak
 hacāletde k.-dur dūr-ı 'um-
 mā'nī 1,18
- kalem (a) kalem
 k. yazdı 3,7
 k. bigi 3,7
- kamu her kes
 k.-y-a rüsen oldu 4,3
- kan kan
 zarībüñ k -ı yokmı 5,6
 süçi yürek k -ı-dur 6,7
 k.-u-m-ı toprağa karduñ 5,6.
 k.-a bulaşupdur 1,5

- bulaşdı kıızıl k.-a 6,4
 ol iki mest arasında . . . kıl kıl
 k. olur 9,2 k. yaranlara 4,6
 kınd (a) şeker haber virmeye bir k-ça 4,6
 k.-i nāb-ı mükerrer ider le- k. be-k. disün 3,2
 zîz 8,1 kıl- yapmak, kılmak, etmek
 ider k.-ter lezîz 8,3 binüm haqqında k.-d-u-ñ
 sen 1,25
 kanda nerede k.-d-ı cihānı nūrānı 6,1
 k. ise 8,0 yüce boyuñ k.-ur bende 2,8
 kanı haal, nerede ki . . k.-a . . . gül-efşā-
 Kārūn-ı muhteşem k. 6,7 nî 1,9
 kar- karıştırmak perişān k.-ma saçuñı 2,5
 kanımı toprağa k.-d-u-ñ 5,6 kıl- etmek (yardımcı fiil,
 kara kara krş. it-, eyle)
 göz k. idüp 3,4 sefer k.-d-u-m bu iklimi 1,2²
 karınça karınca baht ile devlet k.-ur dergā-
 k. gibi huña secde 1,15
 karşu karşı bülbül k.-ur-sa nağme-i Dā-
 k.-u-m-a gül 6,5 vud 1,8
 k.-u-ñ-a başın salup 9,8 luṭf k. 8,4
 k.-u-ñ-a kıla . . . gülefsā- kıızıl kırmızı, kıızıl
 nî 1,9 k. kana 6,4
 gözüme k. 4,5 ko- bırakmak
 Kārūn (a) Karun k. bu feryādı 7,8
 K.-ı muhteşem kanı 6,7 kork- korkmak
 kaş kaş k.-ar-am, kim kan olur 9,2
 k.-ı fettān 4,2 korkut- korkutmak
 yārūñ k.-n-ı nūn . . . ey- od ile k.-ma vāñız bizi 10,4
 ledi 10,5 ledi 10,5 kul kul, köle
 ben k.-u-ñ 1,26
 katı sert, utanmaz kulak kulak
 k. yüzlü 4,8 k.-u-ñ-da dutasen 1,18
 katl (a) öldürmek kulluk kulluk, kölelik
 k. itdi 1,18 k. itdügiçün 10,2
 katlan- katlanmak, tsham-
 mül etmek

- kumrî (a)** kumru
olup bülbül u k. nedîm u
hem hōş elhānî 1,12
niçe niçe nedîm u dōst didi
k. bigi 6,9
- kur-** kurmak
hışmı yasını k.-mış 4,5
- knru** kuru
bir k. gövde 1,10
- la'l (a)** yakut; dudak
emse idi sinûn lebi l.-ü-ñ-
den 2,4
şîrîn degülmi şüh gözün l.-ü-
ñ ile 3,3
l.-ü-ñ içün hancer
çeker 9,2
l.-i nigâr cānumuz bizüm oda
yanmağa mu'cād eyledi 10,4
- lālā (f)** lala
l. olursa lülü-yı l. 3,3 bu
manşıb çok degülmidür . . .
lülü-yı l.-y-a 3,3
- lāle (f)** lāle
lülü-yı l. 3,3
- leb (f)** dudak
şîrîn l.-ü-ñ-e ben niçe cān
virmeyem 8,5
emse idi sinûn l.-i la'lıñden 2,4
vaşf-ı l.-ü-ñ-le şî'rüm olur
. . . . lez'iz 8,1
şeftālū-yı l.-ü-ñ gibi vire
semir 8,2
l.-i şekker 4,2
- le'tāfet (a)** hoşluk
bezm-i şehişehdür l.-de . . .
gülşen 1,12
- Leylî (a)** Leylâ
cemlâ-i şüret-i L. 1,2
cemâl-i tal'at-ı L. 6,3
- lez'iz (a)** lezzetli
olur . . . l. 8,1; 8,4; 8,5; 8,6; 8,7
ider l. 8,1; 8,3
vire semir l. 8,2
- lülü (a)** inci
dişi l. 4,1
l.-yı lālā (ya) „parlak inci“
3,3
- lu'f (a)** lütüf
sehanun l. ile kânî (oldun)
1,25
l. idüp 2,1
l. kıl 8,4
- ma'azallah (a)** Allah sak-
lasın
hâfâ didüm m. 2,2
- ma'c'den (a)** menba, maden
vefanun m.-i oldun 1,25
- mağrūr (a)** mağrur
m. olursen 5,7
- māh (f)** ay
hāle belürse kenār-ı m.-da
9,1
ider tābān . . . m.-ı tābānı
2,3
- mağşūd (a)** maksat
m. . . . düşvār irişür 7,7
- ma'qî (a)** mana
dür-i m. döker 1,17
- manşıb (a)** mertebe
bu m. çok degülmidür 3,3
- meclis (a)** toplantı
her m. içinde 1,17
- Mecnün (a)** Mecnun
itdi 'aşık-ı M. hezār destānı
6,3
kelāmin virdi M.-a 1,2
- medh (a)** övme, medih
m.-ü-ñ-i bu gün her meclis

- içinde 1,17
 sinûn m.-ü-ñ-le tolduram 1,26
 meger (f) meger
 m. bezm-i şehinşehdür . . .
 gülşen 1,12
 m. ger haber virmez ise 4,6
 melek-siret (a) melek huylu
 m. (-dür) 4,2
 mercân (a) mercan
 dudığı m. ire 7,2
 merdân (f) adamlar
 gör . . . şîr-i m.-i 1,14
 Mervân (a) Mervan
 katl itdi nesl-i M.-i 1,13
 mest (f) sarhoş
 ol iki m. arasında . . .
 kan olur 9,2
 mevsim (a) mevsim
 bu m.-de . . . kişi bes-
 lemese cânın 1,10
 bu m.-de . . . bezemez
 1,20
 mey (f) şarap
 gül u m.-le kişi beslemese
 cânın 1,10
 Mısr (a) Mısır
 M. şehrinde 1,4
 mihr (a) güneş, muhabbet
 yü züñ m.-i ider tabân 2,3
 miqdâr (a) kıymet
 ne m.-i ola cânuñ 2,2
 milk (a) tilke
 m.-i-n-i âbâd eyledi 10,7
 m.-i hûsn âbâd ola 10,7
 görem m.-i Horâsânı 1,19
 miskîn (a) mikin
 zî m. göz 3,4
 muhkem (a) sağlam
 saklağıl m. 1,24
 muhtaşar (a) kısa
 resmî haber . . . olur
 m. jeziz 8,7
 muhteşem (a) muhteşem.
 Kârün-ı m. kanı 6,7
 mukâbil (a) karşı
 m. oldı yüzine 4,3
 gelür olsa m. ay 3,5
 mûm (f) mum
 yanaram m.-la-y-ı-n 5,2
 mu'tâd (a) alışma
 oda yanmağa m. eyledi 10,4
 müdâm (a) daima, şarap
 m. iç 1,9
 mükerrer (a) çift
 kand-i nâb-ı m. 8,1
 mümkün (a) mümkün
 degül m. 4,7
 mürüvvet (a) mürüvvet
 m.-de ne, kim vardur 1,25
 müstedâm (a) daim. baki.
 sinl Hağ m. itsün 1,23
 mütavvel (a) uzatılmış
 egerçi kim m.-dür 3,2
 nâb (f) sâf, halis
 kand-i n.-i mükerrer 8,1
 nağme (a) nağme, melodi
 bülbül kılrusa n.-i Dâvud 1,3
 naş (a) nas, delil mahiye-
 tinde Kur'an sözü
 n. getürdi 10,5
 nâz (f) naz
 n.-u-ñ-ı az iime 8,4
 salın sañ n. ile 9,3
 n.-i nâzenin olur . . .
 jeziz 8,4
 nazâr (a) kıymetlendirme
 n.-da bir çöpe saya 8,1
 nâzenin (f) nazlı

- nāz-ı n. olur . . . lezîz 8,4
- ne ne
- n. sihr okıp 6,2
- n. mişkârı ola 2,2
- n., kim vardır 1,25
- n.-dür 5,2
- n. düşdi bunça sevdāya 3,4
- n. sanursen 5,6
- medîm (a) arkadaş, hemdem
- niçe niçe n. u dōst didi 6,9
- sākî, n. 6,5
- olup bülbül u kumrî n. 1,12
- nerkis (f) nergiz
- gözün n. gibi aç 1,11
- nesîm (a) tatlı rüzgâr
- sor . . . n.-i gâliyesāya 3,2
- nesl (a) soy
- katl itdi . . . n.-i Mervânî 1,18
- nesrîn (f) yaban gülü
- gül-i n. 1,6
- niçe nice, nasıl, niçin
- tolduram n. defterle dīvânî 1,26
- n. hoş eyvân olur 9,4
- n. n. . . didi kumrî bigi 6,9
- n. gözleyem 4,5
- firkat n. bir ola 7,4
- n. dürdâne dökersen 7,2
- n. cân virmeyem 8,5
- niçün niçin
- n. bulaşdı 6,4
- n. kana bulaşupdur 1,5
- yüzüme n. bakmaya 8,6
- nigâr (f) güzel
- iç bir yağdı gül n. ile 1,9
- la'li n. 10,4
- nihâl (f) fidan
- kıddün n.-i gibi bulunurmu
- n. 8,2
- nit- ne yapmak
- n.-er-d-i isteyüp . . . āb-ı hayvânî 2,4
- nite nasıl
- n. k. Rüm ilin . . . dutdı 2,7
- niyâz (f) yalvarma
- ehl-i n.-a nāzuñî az itme 8,4
- noķşân (a) az, eksik
- n. hazânından 1,21
- kemâl-i hüsnüñün n.-ı 5,7
- nün (a) nun harfi
- ķaşını n. . . eyledi 10,5
- nürânî (a) aydınlık
- gözlerüm . . . oldı n. 2,1
- ķıldı . . . n. 6,1
- vech-i n. 1,22
- od ateş
- bu sevdân o.-ı-dur 3,8
- cân atma o.-a 7,1
- o.-a yanmağa 10,4
- o. ile ķorķutma 10,4
- oķ ok (bk. oķ)
- atar kirpikler o.-ı-n-ı 4,5
- oķ ok (bk. oķ)
- delüpdür cigerümü ğamzeñ o.-ı 5,4
- o. urmadısa gül 1,5
- gül urmadısa . . . o. 6,4
- oķ- okumak
- sihr o.-p . . . ürdi 6,2
- ol o
- o., ki yârün . . . ğözün şād eyledi 10,5
- o. revş u reyhânî 1,1
- o. dürden 1,18
- o. ķaşı 4,5
- o. zâlimün 5,5

o. iki mest arasında 9,2
 ol- olmak
 vefānuñ ma'ḍeni o.-d-u-ñ
 1,25
 'azîz o.-d-ı gül 1,4
 Süleymān rūhı şād e.-d-ı 1,16
 gözlerüm . . . o.-d-ı nūrā-
 nı 2,1
 zer o.-d-ı işi 3,9
 muḳābil o.-d-ı yüzine 4,8
 ḳamuya rüſen o.-d-ı 4,8
 cemāl-i ḥüsnüñe mağrūr o.-
 u-r-sen 5,7
 şı'ırüm o.-ur . . . lezîz 8,1
 nāz-ı nāzenīn o.-ur . . .
 lezîz 8,4
 o.-ur cān 'azîz kişiye . . .
 lezîz 8,5
 ḳadr ile o.-ur sīm u zer le-
 zîz 8,6
 resmî haber . . . o.-ur muhta-
 şar lezîz 8,7
 gözlerüm giryān o.-ur 9,1
 bārān o.-ur 9,1
 ḳan o.-ur 9,2
 serv-i revān ḫayrān o.-ur 9,3
 niçe ḫōş eyvān o.-ur 9,4
 çok bühtān o.-ur 9,5
 lālā o.-ur-sa lül-yı lālā 3,3
 ne miḳdārı o.-a cānuñ 2,2
 firḳat niçe bir o.-a 7,4
 aşḳār o.-a bir gün 7,8
 ister iseñ milk-i ḫüsn ābād
 o.-a 10,7
 cibān cennet o.-up durur 1,11
 o.-up bülbul u ḳumrî nedīm
 u hem ḫōş elḫānı 1,12
 gelür o.-sa muḳābil ay 3,5
 şād o.-sun gōñli anuñ 10,1
 diri o.-duḳ-ça ben ḳuluñ 1,26

oran derece, ölçü
 şabr itmegün o. ı yokmı 5,1
 ögüt ögüt
 gōñülden ö.-le çıkarım 4,7
 öl- ölmek
 ö.-mez-den öñdin 5,8
 'ömr (a) ömür, hayat
 'ö.-dür rānı 6,8
 'ö. bāḳī degüldür 6,8
 bāḳī ö.-ü-ñ-i sür 6,8
 'ö.-ü-ñ-i geçürme zāyi' 1,8
 'ö.-i-n-e (i) pāyān ire umma
 7,9
 geçer uş tiz 'ö. devrānı 6,6
 tizçek geçer bu 'ö. devrānı
 1,8
 öñdin önce
 ölmekten ö. 5,8
 öz kendi
 urur yire ö.-i-n 4,1
 pādīşeh (f) pādīşah
 p.-ler . . . miḳkini
 ābād eyledi 10,7
 pāyān (f) son
 p.-ı yokmı 5,2: 5,4
 'ömrine p. ire 7,9
 perīşān (f) perişan. dağınık
 p. ḳılma saçuñı 2,5
 esirge ben p.-ı 2,5
 peyā pey (f) biri biri ar-
 dınca
 atar . . . p. 4,5
 peykān (f) ok neundaki
 demir
 p.-ı yokmı 5,4
 bulaşdı . . . ḳana . . .
 p.-ı 6,4
 ḳana bulaşupdur. . . p.-ı
 1,5

- pinhān (f) gizli
p. ire 7,8
- pinhānī (f) gizlice
yanar içümde p. 3,8
- pīr (f) ihtiyar
p.-i Ken'ānī 1,4
- pīşānī (f) alın
urur toprağa p. 1,15
- ra'cā (a) güzel, lâtif
gül-ir. „yar sı sarı, yarısı
kırmızı gül“ 1,6
- resm (a) şekil
bu r.-e 6,9; 7,9
- resmī (a) edebî olmayan
devlete ait olan
r. haber 8,7
- revān (ç) yürüyen
serv-i r 9,3; 10,2
- revḥ (a) hafif rüzgâr esin-
tisi
sun . . . ol r u reyḥānı
1,1
- reyḥān (a) fesliğin
sun . . . ol revḥ u r.-i
1,1
- rūḥ (a) ruh
Süleymān r.-i eād oldı 1,16
- Rūm (a) Rum, Romalı
R. ilin „Anadolu“ . . . dutdı
2,7
- rūşen (f) aydınlık, vazih
kāmuya r. oldı 4,3
- şabr (a) sabır
ş. eyle 7,1
ş. itmegün 5,1
- saç saç
s.-ı sünbül (dür) 4,2
s.-u-ñ-uñ hiç neç yokdur 3,2
s.-u-ñ görüp 3,4
- perişān kılma s.-u-ñ-ı 2,5
- şād (a) sad harfi
gözün ş. eyledi 10,5
- şadef (a) sedef
gözün ş.-i-n-den niçe dür-
dāne dökersen 7,2
- şahn (a) avlu, meydan
bezemişdür . . ş.-ı güllis-
tānı 1,1
- sakī (a) saki
s. u nedīm 6,5
s. ğamdan āzād eyledi 10,1
sun i s. 1,1
- sakla- hıfzetmek, saklamak
bu dördi s.-ğıl muḥkem 1,24
ilāhīm s.-sun anı 1,21
- sal- salmak
boyuñ . . . s.-maz ise sāye
3,1
başın s.-up . . hayrān olur 9,8
- salın- salınmak
gülşende s.-sa-ñ 9,3
- san- sanmak, saymak
ne s.-ur-sen 5,6
s. anı bir kuru gövde 1,10
- saña sana
s. şol yār iremez 7,3
beñzedem s. cānı 2,2
- sav- saymak
vişālün . . . s.-d-ı . .
hicrānı 2,1
- say- saymak, değer vermek
kim anı . . . bir çöpe
s.-y-a 3,1
- sāye (f) gölge
s.-si dutmış cihānı . . hoş
eyvān 9,4
boyuñ . . . s.-maz ise s.
3,1

- .secde (a) secde
 kıtur . . s. 1,15
 sefer (a) yolculuk
 s. kıldum 1,22
 şehā (a) cömertlik
 s.-nuñ ma'ceni olduñ 1,25
 şehāvet (a) cömertlik
 s.-de . . . aduñ işidür-
 düm 1,23
 şehir (a) erken sabah
 s. yili 6,2
 şemer (a) meyva, mahsul
 vire s. leziz 8,2
 sen sen
 s. iç 6,
 kılduñ s. 1,25
 husrev-i hüban iden s. dil-
 ber-i şirîn-lebi 10,3
 virdi gövül s. sîm-sîmāya 3,9
 ser (f) baş
 cihān cennet olup durur s.-
 a s. 1, 11
 bulaşupdur s.-a s. cümle pey-
 kânı 1,5
 şirûm olur s. be-s. leziz 8,1
 cihānı dutdı s. tā-s. 2,7
 sermāye (f) sermaye
 yiter baña bu sevdā sūd u s. 3,7
 serv (f) servi
 boyı s. (-dür) 4,2
 s.-i revān hayrān olur 9,3
 bende idi . . . kaddine
 s.-i revān 10,3
 kıtur bende s.-i āzādı 2,3
 sev- sevmek
 s.-er-em sini 2,2
 s.-er-sen dîn u İmānı 1,23
 sevdā (f) karanlık, kuvvet-
 li aşk
 yiter baña bu s. sūd u sermā-
 ye 3,7
 bu s.-ñ odıdur 3,8
 kalem yazdı bu s.-y-ı 3,7
 gövül s.-sı-n-a düşmiş 3,4
 ne düşdi bunça s.-y-a 3,4
 sihr (a) büyü
 ne s. okıp 6,2
 Sikenber (f) İskender
 S. ān u adıyla 2,6
 sîm (f) gümüş
 kıdr ile olur s. u zer leziz
 8,6
 sîm-ber (f) gümüş göğüsülü
 i s. 8,5
 sîm-sîmā (f a) gümüş yüz-
 lü
 virdi gövül sen s.-y-a 3,9
 sinden senden
 dilegüm bu durur s. 1,24
 sini seni
 s. Hâk müstedām itsün 1,23
 severem s. 2,2
 sinûn senin
 s. yüzün 1,20
 s. medhûnle 1,26
 s. leb-i la'lûnden 2,4
 sirāyet (a) bulaşmak
 s. idüben 3,8
 sor- sormak
 s. . . . disün 3,2
 s.-an-a . . . ad eyledi 10,6
 söğüt söğüt
 dutmuşdur s. çetr-i Süley-
 mānı 1,3
 söz söz
 s.-ü-m-ü-ñ dürrin 1,18
 şirîn s.-ler-i vardır 4,4
 s.-i-y-le . . . güher kânı

- durur 3,9
 dūr-i ma'nî döker s.-i-y-le
 1,17
- su su
 s. gibi 5,6
- sūd (f) kâr
 yiter baña bu sevdâ s. n ser-
 mâye 3,7
- sultānî (a) sultana has
 zî 'ayş-ı s. 6,5
- sun- sunmak, uzatmak
 s. . . . bize ol revh u rey-
 hânı 1,1
- şüret (a) yüz
 yuyuban ş.-i Hindü 4,7
 cemâl-i ş.-i Leylî 1,2
- şurî (f) Suriyeli
 gül-i s. „Şam gülü“ 1,6
- süsen (f) susam
 gül-i s. 1,6
- süci şarap
 s. yürek kanıdır 6,7
- Süleymān (a) Süleyman
 (peygamber)
 S. rûhî şād oldu 1,16
 S. ire, umma 7,4
 S. bigi 1,16
 dutmuşdur söğüt çetr-i S.-ı
 1,3
- sünbül (f) sünbül
 saçı s. (-dür) 4,2
- sür- sürmek, devam ettir-
 mek
 bu bâkî 'ömrünü s. 6,8
 s.-e gör devr-i hüsnuñi 2,6
- süveydâ (a) kalbin özü
 dutuşısar s.-y-a 3,8
- şād (f) memnun, mesrur
 gönlümi ş. eyledi 10,1
- Süleymān rûhı ş. oldu 1,16
 ş. olsun göñli anuñ 10,1
- şāh (f) şah, hükümdar
 ş.-u-m 1,22
 eyā ş.-u-m 1,26
 eyā ş.-ı felek-rif'at 1,15
 ş.-ā 1,19; 1,20
- şarāb (a) şarap
 gül u ş. . . . 'ömrünü sür
 6,8
- şecā'at (a) şecaat
 saklağıl . . . ş.-le hoş ih-
 sānı 1,24
 ş.-de aduñ işidürdüm 1,23
- şeftālū (f) şeftali
 ş.-yı lebün gibi 8,2
- şehinşāh (f) şahların şahı
 (krş. şehinşeh)
 ş.-ı felek-rif'at 1,13
- şehinşeh (f) şahların şahı
 (krş. şehinşah)
 bezm-i ş.-dür . . . gülşen
 1,12
- şehr (f) şehir
 Mısr ş.-i-n-de 'azîz oldu 1,4
- şeker (a) şeker (krş. şeker)
 ş.-den hem dağı datlı 4,4
- şekker (a) şeker (krş. şeker)
 lebi ş. (-dür) 4,2
- şem^c (a) mum
 cem^c ş.-i sen 2,5
 ş. gibi zār 7,9
- şimdi şimdi
 ş. fitne devridür 9,5
- şîr (f) arslan
 gör ş.-i merdāni 1,14
- şîr (a) şir, nazım

ŧ.-ü-m olur . . lezîz 8,1
 ŧ.-i-y-le dutdı 2,7
 ŧîrîn (f) tatlı, ŧirin
 ŧ. lebûn 8,5
 ŧ. sözleri 4,4
 ŧ. degülmi 8,3
 ŧîrîn-leb (f) tatlı dudaklı
 ħusrev-i ħübân iden sen dil-
 ber-i ŧ.-i 10,3
 ŧîveger (f) nazlı, cilveli
 i ŧ. 8,4
 ŧol ŧu
 ŧ. yâr 7,8
 ŧ. kâfirûn 5,3
 ŧ. diŧi güher 7,2
 ŧöyle böyle, ŧöyle
 bulaŧdı . . . ŧ. peykânı 6,4
 ŧüh (f) ŧen, ŧuh
 ŧ. gözün 8,3
 tâ (f) ki, zira
 hemîŧe t. bu mevsimde . .
 bezemez 1,20
 ʔömrûni sûr t. ki ʔömrdür
 fânî 6,8
 tâbân (f) parlak
 ider t. . . . mâh-ı t.-ı 2,8
 ʧalʕat (a) yüz
 cemâli ʧ.-ı günün 1,20
 cemâl-i ʧ.-ı Leylî
 tapu huzur, nezd
 t.-n-a geldi 1,19
 t.-n a irmege 5,8
 teferrüc (a) gezmek
 t. idelüm 6,1
 ter (f) taze
 cennet itdi gül-i t.-le bâg u
 böstânı 6,2
 tiz (f) çabuk
 geçer . . t. 6,6
 tizçek (f t) çabukça

t. geçer 1,8
 toldur- doldurmak
 sinûn medħûle tolduram
 niçe defterle dîvânı 1,26
 toprak toprak
 kanımı t.-a ʧardun 5,6
 urur t.-a piŧanı 1,15
 ʧübî (a) tuba ağacı
 ʧ.-y-e eger salmaz ise sâye
 3,1
 u (f) ve
 gıçe u gündüz 1,4
 bûlbûl u ʧumrî 1,12
 sûd u sermâye 3,7
 gül u ŧarâb 6,8
 feryâd u fiğân 7,6
 sîm u zer 8,6
 ħaʧ u ħâl u ŧaçun 8,4
 ʕaħlı u cânı 1,10
 ħûr u ħilmânı 1,11
 ân u adıyla 2,6
 nedîm u hem ħoŧ elħânı 1,12
 bâg u böstânı 1,20; 6,2
 dîn u imânı 1,23
 gül u gülistânı 6,1
 gül u meyle 1,10
 ʕalâ-i dîn u dünyâ 1,18
 ʕazîz oldı gül u bûlbûl . .
 ider . . . fiğân 1,4
 ʕaşını nûn u gözün ŧâd ey-
 ledi 10,5
 bahâr iriŧdi u ʕıldı cihânı
 nûrânı 6,1
 ʕadeħ elimde u saħî, nedîm
 ʕarŧuma gül 6,5
 boyıserv u lebi ŧekker (-dür)
 4,2
 uç uç
 ŧaçunun u.-ı 3,2

- um- ummak
ire u.-m-a 7,1-9
‘ummānī (a) ummana ait
dürr-i ‘u. 1,18
ur- vurmak
baht ile devlet . . . ur. top-
rağa pişanī 1,15
u.-ur yire özin . . . gül-i
hödrü 4,1
eger gül u.-ma-dı-sa bülbü-
lün yüregine ok 6,4
eger ok u.-ma-dı-sa gül . .
bülbül yüregine 1,5
yüz u.-up tapuña geldi 1,19
uş bak, işte
u. ider . . . fiğān 1,4
geçer u. tiz 6,6
uzat- uzatmak
Dehānī (dehānī) beyānın u.-
ma 8,7
ür- üflelemek
bu seher yili ü.-d-i 6,2
üst üst
gül ü.-i-n-e dutmuşdur 1,3
zülfi ü.-i-n-de gören 9,4
vā‘ıḡ (a) vaazeden
od ile koruktuma v. 10,4
var var
şirīn sözleri v.-dur 4,4
ne, kim v.-dur 1,25
v.-mı-dur bir nihāl 8,2
var- gitmek
bakā bağında v. 1,7
vaşf (a) vasıf, tavsif
v.-ı lebüñle 8,1
vaşl (a) kavuşma
gül v.-ı dilersen 7,3
vech (a) yüz
zī v.-i nūrānī 1,22
vefā (a) vefa
v.-nuñ ma‘deni 1,25
v. itmez 1,7
vir- vermek
gönül v.-d-ü-m 8,6
virdi gönül sen sīm-sīmāya
3,9
gönül v.-d-ü-m 3,6
v.-d-i gönül 8,9
cemāl-i şūret-i Leylī kelāmın
v.-d-i Mecnūna 1,2
cemāl-i tal‘at-ı Leylī kelām
v.-d-i ‘aceb 6,8
meger gev kıl yaranlara ha-
ber virmez ise gizli 4,6
şeftālū-yı lebüñ gibi vire
şemer leziz 8,2
bilinden kimsene hergiz ha-
ber v.-me-y-e 4,6
icāzet v. aña 1,19
şirīn lebüñe ben niçe cān
v.-me-y-e-m 8,5
gönül v.-mek belā imiş 3,6
vişāl (a) kavuşma
v.-ü-ñ . . . savdı .
hicrānı 2,1
ya yav
hişmī ya-st-n-i kırmış 4,5
yā (f) yoksa, yahut
dermānı yokmı, y. bu şabr
itmegün oranı yokmı 5,1
yaka yaka
yirtma y.-ñ-ı 7,7
Yakūb (a) Yakub (peygamber)
Y. bigi 7,5
yan- yanmak
y.-ār-am mūmlayın başdan
ayağa 5,2
y.-ar içümde pinhānī 3,8

- y.-mağ-uñ pâyânı 5,2
cānumuz bizüm oda y.-mağ-a
mu^çtād eyledi 10,4
- yañak yanak
kıla . . . y.-lar (-i-y) -la
(le) gül eñşanı 1,9
y.-ı gül nigār 1,9
- yar- yarmak
kıl y.-an-lar-a haber virmez
ise 4,6
- yār (f) sevgili
şol y. iremez 7,8
y.-üñ kaşını 10,5
y.-i-n-den ayru düşetken 6,9
- yaş göz yaşı
y.-u-m görüp 8,6
- yaz- yazmak, dağ ınak
kalem y.-d-ı bu sevdâyı ba-
şuma 3,7
- yıl yıl
bende idi bunça y.-lar 10,2
- yirt- yırtmak
y.-ma yakanı 7,7
- yil yel, rüzgār
bu seher y.-i ürđi 6,2
- yine yine
gül y. bezemişdür 1,1
oğ urmadısa gül y. bülbül
yüregine 1,5
dağlara düşsem y. Ferhād-
veş 4,4
y. devletüñde ben görem 1,19
y. gülistān ire 7,6
- yir yer
y. yutmadın 6,7
y.-i durur 1,18
y.-i-dür 4,4
urur y.-e 4,1
- yok y.-e çok bühtān olur 9,
yit- yetmek
y.-er baña bu sevdā sūd u
sermāye 3,7
- yok yok
aldı y. bahāya 10,6
y. yire çok bühtān olur 9,5
uçı y.-dur 3,5
y.-dur çaklı u cānı 1,10
dermānı (oranı, pâyānı, pey-
kānı, imānı, kanı, noğsānı, im-
kānı) yokmı 5,1-8
- yu- yıkamak
ağarmaz . . . y.-y-uban
şüret-i Hindü 4,7
- Yüsuf (a) Yusuf (peygam-
ber)
çü Y. 1,4
haber-i Y.-ı Ken‘ān 7 5
- yum- yummak
ağzuñ y. gonca gibi 7,6
- yut- yutmak
yır y.-madın sen iç 6,7
- yüçe yük, ek
y. boyuñ 2,3
- yürek yürek, kalp
süçi y. kanıdır 6,7
oğ urmadısa . . . bülbül
y.-i-n-e 1,5
urmadısa bülbülün y.-i-n-e
oğ 6,4
y.-de peykānı yokmı 5,4
- yüz yüz
y. urup 1,9
y.-ü-m-e bakmaya 3,6
sinüñ y.-ü ñ bigi 1,20
y.-ü-ñ mihrı 2,3
y.-ü-ñ-i gördüm 1,22

- ay y.-ü-ñ-de haþ belürse 9,1
y.-ü-ñ-den oldu nürānī 2,1
y.-i güldür 4,2
y.-i-n görüp 4,1
muķābil oldu y.-i-n-e 4,3
yüzlü yüzlü
ķatı y. imiş gözgü 4,3
zāhir (a) açık
göre z. 1,14
zālīm (a) zalim
z.-ün in ānı 5,5
zāyī^c (a) ziyan, heder
geçürme z. 1,8
zer (f) altın
olur . . . z. lezīz 8,6
z. oldu işi „işī ālā oldu“
3,9
zī (f) ne hoş, ne tuhaf
(ķrř. zihī)
z. miskīn 3,4
z. ‘ayş-ı sulţānī 6,5
z. vech-i nürānī 1,22
zihī (f) ne hoş, ne tuhaf
(ķrř. zī)
z. devlet 2,1
z. gevher 4,1
zülġ (f) zülġf
z.-i üstinde 9,4
z.-i bigi 8,7